

وقت آن است که از اسرائیل اعلام استقلال کنیم

نویسنده: کریس هجس

ترجمه‌ای از سخنرانی کریس هجس (Chris Hedges) رئیس سابق لفتر نیویورک تایمز در خاورمیانه که در روز پنجشنبه ۲۲ مه ۲۰۰۸ در دانشگاه پرینستون (آمریکا) ایجاد کرده است.

اسرائیل بدون ایالات متحده احتمالاً وجود خارجی نداشت. در جنگ ۱۹۷۳، زمانی که نیروهای مصری برخوردار از آموزش و حمایت شوروی از کانال سوئز گذشتند و سوریه ای‌ها در ارتفاعات گولان نیرو پیاده کردند، چیزی نماند بود که اسرائیل نابود شود. هواپیماهای حمل و نقل نظامی غول پیکر آمریکایی برای نجات این کشور سررسی دیدند. هر نیم ساعت یک هواپیما بر زمین منشست تا ارتش درب و داغون شده اسرائیل را که اغلب سلاح‌های سنگین خود را از دست داده بود تعمیر کند. تا زمانی که جنگ به پایان رسید، امریکا ۲ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار کمک‌های نظامی فوری به اسرائیل داده بود.

این مداخله آمریکا که جهان عرب را به خشم آورد باعث شد که کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) با تحریم نفتی، مدتی اقتصاد کشورهای غربی را فلجه کنند. این امر شاید برجسته ترین مثال برای حمایت حیاتی بیوقفه ای باشد که ایالات متحده برای دولت یهود فراهم کرده است.

دولت اسرائیل در نیمه شب ۱۶ مه ۱۹۴۸ زاده شد و آمریکا ۱۱ دقیقه بعد آن را به رسمیت شناخت. از آن زمان هردو کشور در آغوش مرگبار یکدیگر قفل شده‌اند.

واشنگتن، در آغاز روابط دوجانبه، متوانست تأثیری میانه روانه داشته باشد. یک رئیس جمهور مثل آیزنهاور که پس از اشغال غزه توسط اسرائیل در سال ۱۹۵۶ از کوره در رفته بود از او خواست که از آنجا عقب نشینی کند و چنین شد. طی جنگ ۱۹۶۷ روزه ۶ هواپیماهای جنگی اسرائیل کشتی آمریکایی لیبرتی را بمباران کردند. این کشتی که پرچم آمریکا بر آن در اهتزاز بود و ۱۵ مایل(*) از ساحل اسرائیل فاصله داشت پیام‌های تاکتیکی و استراتژیکی دو طرف را استراق سمع میکرد. حملات اسرائیل باعث مرگ ۳۴ ملوان آمریکایی و ۱۷۱ نفر زخمی شد. این حمله عمده برای مدت کوتاهی شور و علاقهٔ واشنگتن را نسبت به اسرائیل دچار سردی ساخت ولی ثابت شد که چنین گستاخی جز در حد چاله و دست انداز نبوده و راه به زودی توسط لابی (گروه فشار) اسرائیل که هرچه مجهزتر و پیچیده‌تر شده و هرچه بیشتر نیازهای مالی اسرائیل را برآورده میکند صاف شد. این گروه فشار دست به کار گردید تا سیاست خارجی اسرائیل و آمریکا را درهم ادغام کند.

اسرائیل از این اتحاد فوایدی عظیم برده است. بیش از ۱۴۰ میلیارد دلار کمک مستقیم نظامی و اقتصادی آمریکا نصیب شده و ۳ میلیارد دلار هرساله کمک مستقیم دریافت کرده است که تقریباً یک پنجم بودجهٔ کمک‌های خارجی آمریکا است. با اینکه بخش اعظم کمک‌های خارجی آمریکا مشروط به این است که خریدهای نظامی مربوط به قرارداد از کالاهای ساخت آمریکا باشد، اما اسرائیل مجاز است تا حدود ۲۵ درصد از پول کمکی را یارانهٔ صنایع دفاعی سوداوار و فزایندهٔ خود کند. برخلاف دیگر ملت‌ها، اسرائیل از حساب پس دادن دربارهٔ اینکه پول کمکی را چگونه خرج میکند، معاف است. پولهای موجود هم بنا بر عادت همیشگی صرف ساختن شهرک‌های مهاجر نشین یهودی می‌شود و نیز حمایت از اشغال سرزمین‌های فلسطینی و ساختن حصار و دیوار امنیتی که حدوداً هر مایل آن یک میلیون دلار خرج بر می‌دارد،

دیوار در تمام ساحل غربی می‌پیچد و کانونهایی گشته از یکدیگر پدید می‌آورد از اهالی فلسطین که دچار فقر شدیدند و در گتوهای محاصره شده بسر میبرند. وقتی ساختن دیوار به پایان رسید حدوداً ۴۰ درصد از سرزمین فلسطین (**) را بلعیده است. این بزرگترین عملیات غصب زمین از جنگ ۱۹۶۷ تا کنون است. اگرچه آمریکا رسماً با توسعهٔ شهرک سازیها و کشیدن دیوار مخالف است، اما همچنان بودجهٔ این اقدامات را تأمین میکند.

آمریکا تقریباً ۳ میلیارد دلار برای اسرائیل منظور کرده تا سیستم تسليحاتی خود را توسعه دهد و این

امکان را برایش فراهم آورده تا به پیشرفت‌های ترین سلاحها در زرادخانه، آمریکا دسترسی داشته باشد، از جمله به هلکوپترهای تهاجمی بلاکهاوک و جتهای جنگی اف ۱۶. ایالات متحده همچنین به اسرائیل امکان داده تا به اطلاعاتی سری که متحدان آمریکا در ناتو نیز از آن محروم‌اند دست پیدا کند. هنگامی هم که اسرائیل حاضر نشد قرارداد منع گسترش سلاحهای اتمی را امضا کند و خود نخستین برنامه سلاحهای اتمی منطقه را به اجرا گذاشت ایالات متحده ساكت ماند و هیچ‌اما و اگری نکرد.

سیاست خارجی آمریکا به ویژه در دولت کنونی بوش ادامه‌است از سیاست خارجی اسرائیل. ایالات متحده از سال ۱۹۸۲ به بعد، ۳۲ قطعنامه شورای امنیت را که به انتقاد از اسرائیل پرداخته بود و توکرده است یعنی بیش از کل تعداد وتوهایی که دیگر اعضای شورای امنیت از آن استفاده کرده‌اند. آمریکا حاضر نیست در اجرای قطعنامه‌های شورای امنیت نیز که خود مدعی حمایت از آنهاست اقدامی بکند. این قطعنامه‌ها از اسرائیل مخواهند که از سرزمه‌های اشغالی عقب‌نشینی کند.

دربرابر این تبعیض فاحش هماکنون شاهد خشم و نفرت اعراب هستیم. کمتر کسیست که در خاورمیانه بین سیاستهای آمریکا و اسرائیل فرقی بگذارد. نباید هم بگذارند. وقتی تندروهای اسلامی حمایت آمریکا را از اسرائیل به عنوان نخستین دلیل نفرت‌شان از آمریکا مطرح میکنند، باید به حرفشان گوش دهیم. پیامدهای این رابطه، یک طرفه در جنگ ویرانگری که در عراق جاریست، در تنش روزافزون با ایران و در بحران انسانی و سیاسی در غزه ادامه دارد. در لبنان نیز وضع همین طور است و حزب الله خود را آماده جنگی دیگر با اسرائیل میکند که به گفته، اغلب تحلیلگران خاورمیانه غیرقابل اجتناب است. سیاست خارجی آمریکا در خاورمیانه دچار آشفتگیست و این همه به خاطر رابطه خاصیست که بین آمریکا و اسرائیل وجود دارد. انفجار یک کشمکش منطقه‌ای میتواند به یک کابوس با ابعادی فاجعه‌امیز بینجامد.

فراوان بودند کسانی در وزارت خارجه آمریکا و نیز در بین طراحان سیاست خارجی، که فرارسیدن چنین وضعی را پیش‌بینی میکردند. تصمیم به گره زدن سرنوشت آمریکا در خاورمیانه با اسرائیل از همان ابتدای امر، به نظر جمعی از کارشناسان سیاست خارجی، از جمله ژرژ مارشال، وزیر خارجه پرزیدنت ترومن، مقبولیت عامه نداشت. آنها هشدار مدادند که این سیاست واکنش‌هایی دریی خواهد داشت.

آنها میدانستند که آمریکا به خاطر این تصمیم در این منطقه سرشار از ثروت نفتی بهای گزافی خواهد پرداخت و میترسیدند که این یکی از اشتباهات بزرگ استراتژیک دوره پس از جنگ جهانی باشد. حق با آنها بود. این تصمیم امنیت آمریکا و اسرائیل را به خطر انداخته و آتشی افروخته است که می‌تواند کل منطقه را دچار حريق سازد.

این اتحاد که در اصطلاح جفراسیاسی (ژئوپلیتیک) معنای روشنی ندارد، اگر از دیدگاه سیاست داخلی در نظر گرفته شود معنا میدهد. لابی (گروه فشار) اسرائیل به نیروی مؤثری در نظام سیاسی آمریکا بدل شده است. هیچ کاندیدای مهم ریاست جمهوری، چه دموکرات و چه جمهوریخواه، جرأت ندارد از در مخالفت با آن درآید. این لابی توانست با موفقیت، کارشناسان عرب را که با مفهوم وحدت منافع آمریکا و اسرائیل مخالفت میکردند از وزارت خارجه پاکسازی کند. پشتیبانان اسرائیل صدها میلیون دلار به کاندیداهای سیاسی آمریکا که نظری مساعد در مقابل اسرائیل داشتند کم کردند. آنها کسانی را که از این هدف فاصله گرفتند، مثلًا پرزیدنت بوش اول را، برخمانه تنبیه کردند، زیرا میگفتند که وی به حد کافی در دفاع از اسرائیل جدی نبوده است. این درسی بود که کاخ سفید دوره بوش دوم آن را فراموش نکرد. بوش پسر نمیخواست که فقط یک دوره رئیس جمهور باشد، مثل پدرش.

اسرائیل از سقوط صدام حسین دفاع کرد و هماکنون از حمله به ایران دفاع مکنده تا از دستیابی این کشور به سلاح هسته ای جلوگیری کند. دخالت مستقیم اسرائیل در عملیات نظامی آمریکا در خاورمیانه غیرممکن است چون میتواند باعث وقوع جنگ بین دولتهای عرب و اسرائیل شود. ایالات متحده که در طول جنگ سرد از مداخله نظامی مستقیم در منطقه اجتناب کرد، هماکنون فرمان مستقیم اسرائیل را به اجرا میگذارد درحالی که اسرائیل کنار گود به نظاره ایستاده است. در جریان جنگ خلیج در سال ۱۹۹۱ اسرائیل ناظر بود همان گونه که اکنون در جنگ با عراق.

پرزیدنت بوش که با کاهش حمایت از جنگ در عراق روبروست علناً اسرائیل را به عنوان یک سرمشق سر دست گرفته تا نشان دهد که مایل است عراق به چه صورتی درآید. تصور کنید که چنین فکری چه انعکاسی در کوچه و خیابان کشورهای عربی پیدا مکند. آنها اسرائیل را همان گونه منگرند که الجزایرها در جنگ آزادیخواه، فرانسویهای استعمارگر را منگریستند.

بوش اخیراً گفته است: «در اسرائیل سالهای است که تروریستها در عملیات انتشارشان جان انسانهای بیگناه را منگرند. تفاوت اینجاست که اسرائیل یک دموکراسیست که به وظیفه خود عمل میکند و هیچ ممنوعیتی برای آنکه مسؤولیتهاش را بر عهده گیرد وجود ندارد. این نمونهایست خوب از موقوفیتی که ما برای عراق درنظر داریم.»

آمریکایها هرچه بیشتر در جهان منزوی مشوند و دشنام مشنوند. آنها نسبت به تقصیر خود در دچار شدن به انزوا همچنان از نعمت جهل برخوردارند. دستگاههای تبلیغاتی آمریکا سایر مردم جهان را نامعقول میخوانند و به آمریکایی‌ها اطمینان مدهند که اسرائیل درکنار ماست.

اسرائیل از دولت خود که مبني بر تبعیض نژادیست پادشاهی اقتصادی و نیز سیاسی مبربد. در این بازار «جامعهٔ بسته» (***) اسرائیل به فروش سیستمهای تکنیکایی دست زده است که به ملت امکان مدهد از پس تروریسم برآید. اسرائیل در ۲۰۰۶ معادل ۳ میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار فرآورده‌های دفاعی صادر کرده است یعنی یک میلیارد دلار بیش از کمک نظامی که از آمریکا دریافت کرده است. اسرائیل به چهارمین قدرت بزرگ فروشندهٔ اسلحه ارتقاء یافته است. بخش مهمی از این رشد ناشی از فروش سلاحهایست که ویژه به‌اصطلاح امنیت داخلیست.

همانطور که ناعومی کلاین در مجلهٔ نیشن نوشته است: «فرآورده‌ها و خدمات کلیدی عبارت است از نردها و حصارهای مجہز به بالاترین دستگاههای الکترونیکی، هوایپیماهای تجسسی بدون سرنشین، شناسایی بیومتریک، دستگاههای کنترل سمعی و بصری، سیستمهای ردیابی هویت مسافران شرکتهای هواپی، و سیستمهای بازجویی زندانیان، بهویژه ابزار و فنونی که اسرائیل آنها را برای زندانی کردن [افراد] در سرزمینهای اشغالی به کار برده است. به همین علت است که آشوب در غزه و دیگر نواحی منطقه اصل ماجرا را که در تلاویو است تهدید نمکند، بلکه ممکن است آن را عملاً تقویت نماید. اسرائیل آموخته است که چگونه جنگ بپایان را به یک علامت تجاری و کسب ثروت تبدیل کند، ریشه کن شده‌ها را به بیرون پرتاب کند و به اشغال و محاصره فلسطینها بپردازد، یعنی که نیم قرن است پیشکراول «جنگ فرآگیر علیه تروریسم» بوده است.

ایالات متحده دست کم به طور رسمی از اشغال پشتیبانی نمکند و خواستار برپایی یک دولت فلسطینی قابل دوام است. آمریکا یک بازیگر در عرصهٔ جهانی است با منافعی که فراتر از مرزهای خاورمیانه گسترش میابد و این معادله هم که دشمنان اسرائیل دشمنان ما هستند به این سادگها نیست.

جانمیرشايمر و استفنوالت در نشریهٔ بررسی کتاب لندن (London Review of Books) مبنویسند: «تروریسم یک دشمن منحصر به فرد نیست، بلکه تاکتیکی است که مجموعه ای از گروههای سیاسی آن را به کار میگیرند. سازمانهای تروریستی که اسرائیل را تهدید میکنند آمریکا را تهدید نمی‌کنند، مگر زمانی که علیه آنان دست به اقدامی بزند (مانند سال ۱۹۸۲ در لبنان). علاوه بر این، تروریسم فلسطینی خشونتی تصادفی و بهدف که مستقیماً علیه اسرائیل یا «غرب» باشد نیست، بلکه عمدتاً پاسخی است به کارزار مدام اسرائیل برای مستعمره کردن ساحل غربی و نوار غزه. نکتهٔ مهمتر اینکه گفتن این حرف که تهدید تروریستی مشترک باعث اتحاد آمریکا و اسرائیل است، ما را به رابطهٔ آنان در گذشته که علت این وضع است متوجه مسازد و آن اینکه مسألهٔ تروریسم تا حد زیادی معلول اتحاد تنگاتنگ بین آمریکا و اسرائیل است نه بر عکس.»

سیاست خاورمیانهای ایالات متحده توسط کسانی طحریزی مشود که با لابی اسرائیل روابطی تنگاتنگ دارند. این لابی کسانی را که میکوشند دربرابر موضوعگیرهای ویرانگر اسرائیل بایستند مانند وزیر خارجهٔ سابق، کولین پاول، آنان را بیرحمانه سرجای خود منشاند. این اتحاد بین آمریکا و اسرائیل در دورهٔ کلیتون هم وجود داشت با صفت طولانی کارشناسان خاورمیانه‌اش، از جمله دنیس رس هماهنگ کنندهٔ سیاست آمریکا در این منطقهٔ و مارتین ایندیک قائم مقام پیشین مدیر کمیتهٔ روابط عمومی آمریکا-اسرائیل، یعنی آیپک

(AIPAC)، یکی از پرنفوذترین لایهای اسرائیل در واشنگتن. اما دست کم کسانی مانند ایندیک و رس آدمهای معقولی هستند و مخواهند یک دولت فلسطینی را، هرچند غیرقابل دوام باشد، تا آنجا که برای اسرائیل پذیرفتنست در مدد نظر قرار دهدند. دولت بوش به راستترین جناح لابی اسرائیل روی آورد، یعنی به آنها که نه سر سوزنی همدردی با فلسطینها دارند و نه تحمل یک کلمه در انتقاد از اسرائیل. این کارشناسان جدید خاورمیانه عبارتند از: الیوت آبرامز، جانبولتون، دوگلاس فیث و المویس لیبی بیاعتبار شده (مشهور به «اسکوپر» یعنی روروک)، ریچارد پرل، پلوفویتز، و داویدورمسر.

واشنگتن یک بار مخواست جلوی اسرائیل را بگیرد و با مداخله اش از برخی اقدامات افراطی اسرائیل در نقض حقوق بشر مانع شد. در عین حال، همین دولت آمریکا هر اقدام ویرانگرانه اسرائیل را تأیید کرده از کشیدن دیوار امنیتی در ساحل غربی گرفته تا محاصره کامل غزه و از برانگیختن یک بحران انسانی تا تجاوز مصیبیبار به لبنان و انباشتن آن از بمب.

تلاشهای محدود و نیمبدن کاخ سفید بوش در انتقاد از اقدامات اسرائیل، همه به عقبنشینیهای شتابزده و خجالتبار در برابر فشارهای اسرائیل انجامیده است. وقتی نیروهای دفاعی اسرائیل [منظور ارش اشت] در آوریل ۲۰۰۲ ساحل غربی را دوباره اشغال کردند پرزیدنت بوش به شارون نخست وزیر اسرائیل تلفن کرد و خواستار «متوقف کردن هجوم و شروع عقب نشینی» شد. اما اسرائیل هرگز چنین نکرد. پس از یک هفته اعمال فشار از طرف لابی اسرائیل و متحдан آن در کنگره آمریکا (که تقریباً همه نمایندگان را در بر میگیرد) بوش تسليم شد و شارون را «مرد صلح» نامید: این لحظه ای خفتار برای آمریکا بود و نشانه ای آشکار از اینکه چه کسی سر نخ را در دست دارد.

دلایل متعددی برای جنگ در عراق وجود داشت. خواست آمریکا جهت کنترل منابع نفتی، باور آمریکا به اینکه متواند حکومتها دستنشاندهای درمنطقه بکارد و ترسی واقعی، هرچند نابجا، از صدام حسین؛ اینها همه در فاجعه‌کنونی نقش داشته اند. اما آنچه شدیداً به این اقدام شکل بخشیده این مفهوم است که هرچه برای اسرائیل خوب است برای آمریکا هم خوب است. اسرائیل خواهان یک عراق خنثی شده بود. نیروهای اطلاعاتی اسرائیلی برای آنکه قضایا به جنگ منتهاء شود در برابر سلاحهای کشتار جمعی مورد ادعایشان اطلاعات غلط به آمریکا دادند و هنگامی که بغداد در آوریل ۲۰۰۳ اشغال شد، دولت اسرائیل فوراً شروع کرد به هل دادن آمریکا به سمت حمله به سوریه. اما این میل شدید به حمله کمک فرونشست، تا حد زیادی، به این دلیل که آمریکایی‌ها به حد کافی نیرو ندارند تا عراق را محکم نگه دارند تا چه رسید به اینکه کشور جدیدی را اشغال کنند.

اسرائیل در حال حاضر از طریق لایهای خود به ایالات متحده فشار می‌آورد که به ایران حمله هوائی کند به رغم آنکه خود در لبنان با شکست مقتضحانه روپرتو شده است. تصمیم قاطع اسرائیل دائیر بر اعمال زور جهت ممانعت از ایران در دستیابی به سلاح هسته‌ای، این احتمال را به وجود می‌آورد که قبل از پایان دوره کنونی بوش چنین حمله‌ای رخ دهد. کوشش‌هایی که برای متوقف کردن فعالیت اتمی ایران از طریق دیپلماتیک صورت گرفته به شکست انجامیده است. هیچ اهمیتی ندارد که ایران برای آمریکا تهدیدی محسوب نمی‌شود، حتی هیچ اهمیتی ندارد که ایران برای اسرائیل هم، که چند صد سلاح اتمی در زرادخانه خود دارد، تهدیدی به شمار نمی‌رود. آنچه مهم است این است که اسرائیل مخواهد سلطه نظامی کامل بر سراسر خاورمیانه داشته باشد.

اتحاد بین اسرائیل و ایالات متحده پس از ۵ سال به دخالت مستقیم نظامی آمریکا در خاورمیانه انجامیده است. این دخالت که منافع آمریکا را تقویت نمکند کابوسی ژئوپلیتیک را افسار گسیخته رها می‌کند. سر بازان و نیروهای دریایی آمریکا دسته دسته در جنگی بیهوده نابود می‌شوند. عجز آمریکا در برابر فشارهای اسرائیل به بیشترین حد رسیده است. کاخ سفید و کنگره، شاید برای نخستین بار، به صورت دنبال‌چه منافع اسرائیل درآمده اند. در ایالات متحده دیگر بحثی در کار نیست. همه نامزدهای ریاست جمهوری آمریکا به «بله قربان گوی» اسرائیل بدل شده اند به استثنای دنیس کوسینیچ [سناتور و یکی از کاندیداهای حزب دمکرات آمریکا در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۰۸]. کسانی که در برابر اسرائیل بایستند توانی سخت باید بپردازنند.

این وضعیت بدین معناست که هیچ راه مساملت‌آمیزی برای کشمکش فلسطین اسرائیل وجود ندارد؛ بدین معناست که درگیری بین تروریسم اسلامی از یک طرف و ایالات متحده و اسرائیل از طرف دیگر، افزایش خواهد

یافت؛ بدین معناست که قدرت آمریکا و حیثیت آن در سرشاریب و انحطاطی غیرقابل برگشت افتاده است و مترسم که به معنای پایان نهائی تجربه یهودیت در خاورمیانه نیز باشد.

تضعیف ایالات متحده از نظر اقتصادی و نظامی باعث بروز مراکز نوینی از قدرت مشود. اقتصاد آمریکا که در نتیجه جنگ عراق به نحوی بد اداره شده و به تحلیل رفته است، هرچه بیشتر به واردات چین و به مقادیر عظیم اوراق قرضه آمریکائی که در دست چینهاست وابسته مشود. چین ۸۲۵ میلیارد دلار ذخیره ارزی در اختیار دارد. اگر پکن تصمیم بگیرد رشته پیوند خود را با بازار اوراق قرضه ایالات متحده، حتی با بخشی از آن، بگسلد باعث سقوط آزاد دلار خواهد شد و به سقوط بازار املاک و مستغلات ۷ تریلیونی آمریکا خواهد انجامید. بانکهای فراوان موجوار ورشکست خواهند شد و بیکاری عظیمی به بار خواهد آمد. وابستگی فراینده آمریکا به چین باعث هجوم چینها برای اتحاد با کشورهای صادر کننده نفت مانند ایران، نیجریه، سودان و ونزوئلا شده است. چینها برای درگیری آشکار جهانی بر سر منابع که رو به کاهش اند خود را آماده میکنند.

آینده شومی در پیش است. نه تنها سیاست خارجی اسرائیل با منافع آمریکا خوانایی ندارد، بلکه به طور جدی بدان ضرر میزند. جنگ طلبی روزگزون در خاورمیانه، فراخوانهای حمله به ایران، فروپاشی پروژه امپراتوری آمریکا در عراق، همگی راه را برای رقبیان آمریکا باز گذاشته اند. چیزی که قبلاً وجود نداشت. به سود اسرائیل نیست که آتش یک کشمکش منطقه‌ای را روشن کند. به سود ما هم نیست. اما آنان که گردش چرخ امور را در دست دارند به نظر مرسد مصمماند به نام آزادی و دمکراسی کشتی دولتی آمریکا را با سرعتی سرسامانور پیش چشم ما به صخره‌ها بکویند.

ترجمه برای اندیشه و پیکار – ژوئیه ۲۰۰۸

منبع:

http://www.truthdig.com/report/item//20070702_a_declaration_of_independence_from_israel

* هر مایل دقیقاً ۱۶۰.۹ متر است. (م)

** منظور اراضی اشغال شده در سال ۱۹۶۷ است که خود ۲۲٪ یعنی حدوداً یک پنجم کل خاک فلسطین تاریخی است. (م)

*** منظور از gated communities شهرک‌های مسکونی بسته‌ای است که دائمًا تحت حفاظت قرار دارد با شیوه ای از زندگی آرام، خوش و همسان برای ساکنین آن که مدلی سنت از شهراهای خصوصی. در ایالات متحده از این گونه جامعه‌ها و شهرهای بسته فراوان وجود دارد. (م)

– کریس هجس نویسنده کتابی است تحت عنوان: «جنگ نیرویی سنت که به ما معنا مبخشد». War is the Foe that Gives us meaning